

El nostre tot

Després de la publicació de nou poemaris contundents entre *La set d'aigua* (1991) i *D'incertes incerteses* (2013), que l'acrediten com a una les veus més imprescindibles de l'actual panorama de la poesia catalana, Montserrat Rodés, en plena maduresa, ha inaugurat la seva carrera com a narradora amb la *nouvelle* excel·lent titulada *Un mar imperceptible*.

Al llarg de més de dues dècades d'esplèndid esforç sostingut en el terreny de la lírica, Rodés ens ha demostrat que no és gens amiga de la fugida endavant, la improvisació sobtada o el pas en fals. Dit d'una altra manera, si Rodés ha volgut debutar com a novel·lista als 66 anys és, ben segur, per alguna raó més que solvent. L'autora ha agafat el mateix camí que el gran François Mauriac i que Joan Sales, perquè ha sentit una profunda necessitat artística d'anar més enllà del consrenyiment de la veu lírica, per un costat, i de fer una contribució original i significativa a la novel·la d'ara, de l'altre.

Partint del mestratge poètic

És més, com en el cas dels precedents de Mauriac i Sales, Rodés ha desplaçat el seu mestratge poètic al terreny de la narrativa, una qüestió que es nota en tota una sèrie d'aspectes conceptuals i formals: la bellesa i la precisió de la llengua, la concentració textual amb salts discursius, la ben dosificada potència dramàtica i emotiva dels

personatges, la gran capacitat d'evocació de la realitat física, el domini del flux del ritme narratiu, l'estructura controlada del conjunt, la subtilíssima profunditat de l'obra...

De manera molt intel·ligent, Rodés ha optat per la forma de la *nouvelle* o novel·la breu amb tot el que té d'extrem i de síntesi. Rodés sap perfectament que aquest subgènere de la narrativa té una gran tradició a Catalunya i, a més, s'adapta com un guant al propòsit de l'autora que ens vol demostrar que *menys és més*. Rodés s'ha proposat redefinir la novel·la, esquivant els paranys i vicis més arrelats a la

narrativa actual: la proximitat, l'obvietat, la insubstancialitat i l'opacitat.

En només 118 pàgines, Rodés ens ha donat una novel·la cenyida, penetrant, ambiciosa, viva, exigent i memorable que ens deixa amb la sensació de sacietat i plenitud que donen les novel·les a gran escala. Amb gran sagacitat, l'autora va tocant, una a una, totes les grans qüestions de la condició humana. Estem davant d'una novel·la que ens obliga a *viure* a fons el text i a interactuar-hi lentament amb totes les nostres eines reflexives. Rodés vol que veiem amb deteniment el seu *mar imperceptible*, el mar de la humanitat. *

Montserrat Rodés debuta en narrativa després de nou llibres de poemes
SETMANA DE POESIA

UN MAR IMPERCEPTIBLE
Montserrat Rodés

Editorial:
Lleonard Muntaner,
Palma, 2017
Pàgines: 118
Preu: 12 euros

Dues lliçons en primera persona

Si bé el que m'ha portat a llegir de manera consecutiva *Allò de lavi*, d'Anna Manso, i *Duna*, de Muriel Villanueva, ha estat el pur atzar, em fa l'efecte que té sentit comentar-los junts en la mesura que tots dos títols, que són molt diferents, tenen en comú dues característiques que afecten la generalitat de l'obra: són ficcions expressades en primera persona i semblen estar al servei d'un tema d'actualitat i de l'educació en valors.

Rere la tercera persona tant dels contes tradicionals adaptats per a nens com de les històries d'autor especialment escrites per a aquest públic, tothom identifica una veu adulta que, des d'una posició de superioritat

(per l'edat, i també pels coneixements que se li suposen, tant del món com del relat) mira de fer-se entendre adequant-se a l'auditori. Aquesta dissimetria entre narrador i lector queda abolida quan l'autor opta per l'ús de la primera persona i parla amb el seu públic d'igual a igual (en la majoria dels casos la veu correspon a una persona jove, que gairebé sempre és també la protagonista de la història). L'aposta és més arriscada que el còmode narrador omniscient: la més petita patinada (en el to, en la llengua...) pot deixar de fer creïble la veu narradora i fer anar-se'n en orris la novel·la.

El punt fort d'*Allò de lavi* és la tria del tema (que sospito que deu haver tingut el

seu pes en la concessió del premi Gran Angular): la corrupció. Una opció lloable, valenta, necessària i prou arriscada, considerant els lectors adolescents, en general, força desentesos de l'actualitat política. No sé si la novel·la de Manso hauria estat més reeixida amb un narrador objectiu –preguntar-s'ho no treu cap a res perquè es tractaria d'un altre llibre–, però potser sí, perquè un dels problemes és la veu del Salva, el fill de papà que assisteix a la caiguda en desgràcia del seu idolatrat avi, un dels homes més rics i influents del país, quan aquest és acusat de corrupció. No acaben de ser creïbles ni el to ni la llengua de l'adolescent, i ni el recurs al *flashback* i la creació d'un buit d'informació aconseguen mantenir l'interès en la trama (en l'aspecte polític i criminal una mica desdibuixada, ¿potser perquè el Salva és massa jove?; pel que fa al *guió*, per enten-

Muriel Vil

Sí, són contes, i què?

La portada de *Matèria grisa* és maca, estèticament, té un aire de dansa contemporània en què vuit personatges (d'un només en veiem un braç) es relacionen entre ells i cap no és prou identificable; són similars, però diferents. Els vuit contes d'aquest recull de Teresa Solana mantenen una unitat diferenciada i obren portes al misteri.

Matèria grisa va guanyar la darrera edició del premi Roc Boronat que organitza l'ONCE, un nou premi per al currículum d'aquesta autora i traductora, nascuda a Barcelona el 1962, que des del 2006, any en què va debutar amb la novel·la *Un crim imperfecte*, ha anat consolidant la seva veu com a narradora de gènere negre i policíac, tot i que també en el gènere infantil.

Aquesta és la segona mostra, després de *Set casos de sang i fetge i una història d'amor* (2010), del domini que té Solana del conte. Hi ha llocs comuns amb les seves novel·les –sis, de moment– com són l'humor àcid, amb gotes de mala llet; la creació d'uns personatges versemblants, tot i que alguns s'escapin del guió més realista i puguin ser delinqüents; els ambients d'una quotidianitat reconeixible, de veïnatge; els diàlegs ben travats; el ritme adient a cada trama i, en general, un

llenguatge que permet llegir sense entrebancs, perquè tot flueix amb facilitat.

En els contes, però, aconsegueix aplicar allò del menys és més i crea petits universos, en aquest cas, subtilment interrelacionats. Alguns personatges que protagonitzen un conte, treuen el nas en altres. Un fil més anecdòtic que pirotècnic, sense pretensions de gruix argumental o tècnic.

Una adolescent que vol anar a veure la Beyoncé dona lliçons de llenguatge políti-

cament correcte, via monòleg interior, mentre la retenen a comissaria per mirar que identifiqui dos assassins xinesos. Un jove que toca el saxo amaga al matalàs els molts diners de l'oncle, cap mafiós de Nou Barris, fent-li creure que els ingressa en un paradís fiscal. Un ambaixador britànic madur se separa de la dona per casar-se amb una noia més jove que el posa en evidència en recepcions diplomàtiques. Un paleta descobreix un cadàver enterrat al jardí d'un vell xalet de la costa. Una velleta recorda quan va començar a anar al Liceu, de joveneta, i què va fer per estalviar-se funcions. Una dona de classe benestant ingressa a la presó de Wad-Ras i les companyes de cel·la no la reben com a una germana, precisament. Una intèrpret que s'ha retirat a un poble per escriure, i el que més ha fet és engeixar-se i mirar sèries, ha de posar el seu mal aspecte en ordre en poca estona. Una jubilada lloga part del seu magnífic pis de l'Eixample a turistes, de manera il·legal.

Tret del de la presó de dones, que és més coral, la resta tenen un protagonista clar, una veu, que ens pot angoixar (el jove del saxo), fer riure (la intèrpret), sorprendre (el paleta), etcètera, però tots tenen el seu moment amb toc de gràcia, sense forçar la pirueta final. Per posar un però, potser el del Liceu resulta una mica reiteratiu i el del pis de l'Eixample, no prou ben tancat, però no enfosqueixen aquesta molt recomanable *Matèria grisa*. *

Teresa Solana
va guanyar l'última edició del premi Roc Boronat amb aquests contes
JOSEP LOSADA

MATÈRIA GRISA
Teresa Solana
Premi Roc Boronat
Editorial: Amsterdam Barcelona, 2017
Pàgines: 150
Preu: 17,90 euros

Villanueva, autora de la novel·la 'Duna' / JOSEP LOSADA

dre's, amb elements forçats, com el paper que tindrà la moto). El trànsit de l'admiraació per l'avi al dubte raonable primer i el menyspreu després està ben descrit i matissat, llàstima que vingui quan potser el lector s'ha cansat d'esperar. Ningú podrà retreure a l'autora que la buscada moralitat de la història sigui fàcil: el doble final és complex i el dilema ètic del protagonista s'acaba diluint com es dilueixen les culpes dels grans homes jutjats avui dia.

Duna (*diari d'un estiu*) és l'exemple perfecte de llibre que aspira a educar entretenant. Educar perquè assistim a les descobertes del màgic estiu dels dotze anys d'una nena, revelats per ella mateixa a cau d'orella al seu diari de vacances: el primer amor, la primera regla, el primer distanciament seriós amb la mare... La Duna haurà d'aprendre a acceptar que la mare té una vida prò-

pia al marge d'ella i les seves germanes, que els adults estan tan desorientats com ella (l'avi passa per un procés de dol difícil), que la identitat de gènere de vegades no és o blanc o negre... I entretenant perquè l'avi guarda un misteri a les golfes, perquè la colla d'amics es confabula per reparar d'amagat la vella barca que du el nom de l'avia morta i perquè Villanueva en sap molt de dosificar les sorpreses, té especial traça amb els diàlegs i amb els codis del gènere *aventura estival*. A més, ens creiem la nena i com escriu. Prova superada amb nota.

I, amb tot... aquest món de relacions humanes on tot es resol de manera tan perfecta, tan políticament correcta, em fa preguntar si la Lij no hi sortiria guanyant sense tant de llast ideològic, si la indústria editorial no estigués sempre tan desitjosa d'agrair a les escoles. *

ALLÒ DE L'AVI
Anna Manso
Premi Gran Angular
Editorial: Cruïlla Barcelona, 2017
Pàgines: 184
Preu: 9,95 euros

DUNA
(DIARI D'UN ESTIU)
Muriel Villanueva
Editorial: Babulinka Barcelona, 2016
Pàgines: 175
Preu: 9,95 euros